

Fylkesmannen i Aust-Agder

TILRÅDNING FRA FYLKESMANNEN I AUST-AGDER TIL MILJØDIREKTORATET OM VERN AV OMRÅDE TILBUDT FOR FRIVILLIG VERN:

Eikelidalen naturreservat

Åmli kommune
August 2015

Foto: Arne Laugsand

Innhold

1. FORSLAG	3
2. HJEMMELSGRUNNLAG	3
3. VERNEVERDIER	3
4. ANDRE INTERESSER.....	4
5. SAKSBEHANDLING	4
BAKGRUNN.....	4
PLANPROSESS	4
VIKTIGE ENDRINGER UNDER PLANPROSESSEN	5
6. FORVALTNING, ØKONOMISKE OG ADMINISTRATIVE KONSEKVENSER	5
Høringsinstanser.....	5
Høringsuttalelser	5
Fylkesmannens kommentarer	7
7. FYLKESMANNENS TILRÅDNING	8
VEDLEGG 1 - OMRÅDEBESKRIVELSE	9
VEDLEGG 2 – VERNEFORSKRIFT	11

1. Forslag

Fylkesmannen i Aust-Agder legger med dette fram forslag om vern av et område tilbudt for frivillig vern i Aust-Agder fylke. Tilrådingen omfatter Eikelidalen naturreservat i Åmli kommune. Området foreslås vernet som naturreservat i medhold av lov 2009-06-19 nr. 100: Lov om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven).

Området utgjør et totalareal på ca. 1 950 daa. Totalt produktiv skog er 1544 daa. Verneforslaget har regional verneverdi: **.

Utkast til verneplan ble sendt på både sentral og lokal høring 27.4.2015. Høringsfrist var 19.6.2015.

2. Hjemmelsgrunnlag

Området foreslås vernet som naturreservat i medhold av lov 2009-06-19 nr. 100: Lov om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 37.

3. Verneverdier

Et vern av det foreslåtte området vil sikre arealer med store verneverdier. Området er registrert med regional verneverdi **.

Vurderingen om å ta det foreslåtte området videre baseres i hovedsak på at dette arealet utmerker seg med kupert topografi og variasjon i skogtyper fra åpen furuskog til vekselvis sterkt eikedominert- og ospedominert skog.

Det er dokumentert et antall interessante og rødlistede arter og områdets potensial for artsmangfold ventes å øke raskt de neste tiårene. Artsmangfoldet er spesielt knyttet til død ved og gamle trær av eik, osp og gran.

Verneforslaget oppfyller følgende prioriterte mangler i regionen ved dagens skogvern (Framstad m. fl. 2010);

- *Edelløvsskog (eikedominert og ospedominert samt gammel blandingsløvskog)*

Etter Fylkesmannens vurdering tilfredsstiller området kriteriene a), b) og c) i naturmangfoldloven (nml) § 37 for områder som kan vernes som naturreservat:

- *inneholder truet, sjelden eller sårbar natur*
- *representerer en bestemt type natur*
- *på annen måte har særlig betydning for biologisk mangfold.*

4. Andre interesser

Området brukes til jakt, fiske og annet friluftsliv. Alt areal som foreslås vernet har status som landbruk-, natur- og friluftslivsområde (LNF-område) i kommuneplanens arealdel.

Miljøvernabdelingen er for øvrig ikke kjent med at det er knyttet andre interesser til området.

5. Saksbehandling

Bakgrunn

Gjennom behandling av St.meld. nr. 25 (2002-2003) sluttet Stortinget seg til Regjeringens innstilling om en kraftig opptrapping av skogvernet i Norge. St.meld. nr. 25 trakk opp viktige prinsipper og satsingsområder for en opptrapping av skogvernet, blant annet at et utvidet skogvern skulle følge de faglige anbefalingene fra NINA Fagrapport 54 (2002) "Evaluering av skogvernet i Norge". En oppdatert, naturfaglig evaluering av norske verneområder med mangelanalyse og anbefalt strategi for videre vern er presentert i NINA Rapport 535 (Framstad m. fl. 2010). Denne rapporten ligger til grunn for dagens arbeid med etablering av nye verneområder.

I St.meld. nr. 25 (2002-2003) ble frivillig vern trukket fram som en viktig strategi for det framtidige skogvernet i Norge. Frivillig vern innebærer at skogeier(e) tilbyr staten vern av egen skog. Miljøvernemyndighetene vurderer tilbudet og iverksetter naturfaglige registreringer for å kartlegge verneverdier. Om det etter en slik registrering vil være aktuelt å fremme et verneforslag for det aktuelle arealet, skal det gjennomføres forhandlinger med grunneier om avgrensing, verneforskrifter og økonomisk erstatning. Når staten og grunneier er kommet til enighet om disse punktene, skal området gjennomgå saksbehandling i tråd med naturmangfoldloven.

Bevilgningen til frivillig vern for 2015 har økt betydelig, og midlene skal gi grunnlag for opprettelse av flere verneområder i løpet av 2015. Arbeidet omfatter både frivillig vern og vern i eid grunn (Statskog og OVF).

Planprosess

Naturfaglige registreringer ble gjennomført i oktober 2013, og er rapportert i lokalitetsdatabasen for skogområder <http://borchbio.no/narin/>. Arne Laugsand har stått for feltarbeid og rapportering.

En oppsummering av de naturfaglige registreringene er foretatt under presentasjonen av området i høringsforslaget og ligger vedlagt.

Formell oppstart av verneplanen for Eikelidalen naturreservat ble kunngjort i Agderposten 27.2.2015 og i Åmli-avisa påfølgende uke og i brev til grunneierne og aktuelle foreninger og lag datert 26.2.2015.

Utkast til verneplan ble sendt på sentral og lokal høring i brev av 27.4.2015 og kunngjort i Agderposten og Åmli avisa påfølgende uke. Høringsfrist ble satt til 19.6.2015.

Viktige endringer under planprosessen

Endring i verneforskriften §§ 3 og 4 vedrørende bålbrekking, jf. høringsinnspill fra Aust-Agder fylkeskommune.

6. Forvaltning, økonomiske og administrative konsekvenser

Forslaget om vern av skogreservatet vil etter vår vurdering medføre små kostnader for forvaltningen.

Det kan bli aktuelt å utarbeide og oppføre informasjonsplakat i området. Området omfatter ingen verdier knyttet til skjøtselavhengige habitater, og er etter dagens kunnskap ikke truet av uønskede, svartelista arter. Friluftsliv og eventuelt jakt bør med dagens bruk kunne avklares uten egen plan. Behovet for forvaltningsplan er etter Fylkesmannens vurdering derfor begrenset per dags dato.

Vi anser oppsynsbehovet i området som lite, og forutsetter at Statens Naturoppsyn (SNO) tillegges oppsynsmyndighet i reservatet.

Høringsinstanser

Verneplanen ble sendt på **lokal høring** til følgende personer/instanser:

Grunneiere i området, Dag Heintz (Statens forhandler), Åmli kommune, Aust-Agder fylkeskommune, samt følgende berørte brukerorganisasjoner, regionale og statlige etater, næringsinteresser og lokale interesseorganisasjoner: NIVA - Sørlandsavdelingen, NJFF Aust-Agder v/Olav Schrøder, Aust-Agder bondelag, Aust-Agder Bonde- og Småbrukarlag v/, Norsk Zoologisk forening Sørlandsavdelingen, Norsk Ornitologisk forening avdeling Aust-Agder, Agder Soppforening v/Anne Lise Fonneland, Naturvernforbundet i Aust-Agder v/Stig Rubach, Agder naturmuseum og Botanisk Hage, Aust-Agder turistforening, Agder Historielag, Statens vegvesen - region Sør, Agder energi.

Verneplanen ble sendt på **sentral høring** til følgende etater og organisasjoner:

Biologisk institutt, Universitetet i Oslo, Den Norske Turistforening, Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmesteren for Svalbard (2 eks), Forsvarsbygg, Friluftslivets fellesorganisasjon, Friluftsrådenes Landsforbund, Jernbaneverket, Luftfartstilsynet, Natur og Ungdom, NHO Reiseliv, Norges Bondelag, Norges Jeger- og Fiskerforbund, Norges Geologiske Undersøkelser, Norges Miljøvernforbund, Norges Naturvernforbund, Norges Orienteringsforbund, Norges Skogeierforbund, Norges vassdrags- og energidirektorat, Norsk Biologforening, Norsk Bergindustri, Norsk Bonde- og Småbrukarlag, Norsk Botanisk Forening, Naturhistorisk museum, Norsk Industri, Norsk institutt for naturforskning, Norsk institutt for skog og landskap, Norsk Organisasjon for Terrengsykling, Norsk Orkideforening, Norsk Ornitologisk Forening, Norsk Sau og Geit, Norskog, Norsk Zoologisk Forening, Riksantikvaren, SABIMA, Statens landbruksforvaltning, Statens Kartverk, Statkraft SF, Statnett SF, Stedsnavntjenesten for Østlandet, Statskog SF, Universitetets naturhistoriske museer og botanisk hage, Vegdirektoratet, WWF – Norge.

Høringsuttalelser

Ved fristens utløp kom det inn tilbakemeldinger fra:

- Direktoratet for mineralforvaltning
- Jernbaneverket
- Språkrådet
- Statens kartverk

- NVE
- Statens vegvesen
- WWF – Norge
- NJFF-Aust-Agder
- Aust-Agder fylkeskommune
- Åmli kommune
- Norsk organisasjon for terrengsykling (NOTS)
- Aust-Agder Orienteringskrets

Direktoratet for mineralforvaltning (DMF)

DMF opplyser om at de har sjekket Norges geologiske undersøkelse(NGU)sine databaser for området. Pr. i dag er det ikke registrert mineralske forekomster eller tildelt Bergrettigheter i området.

I vårt eget register over gamle gruveåpninger, deponier, velter og andre landskapsendringer fra mineraluttak har vi ikke opplysninger om tidligere gruveaktivitet. Dette registret er ikke fullstendig.

DMF foreslår at verneforskriften bør åpne opp for:

- Ferdsel i forbindelse med leting etter mineralske forekomster, jf. §8 i mineralloven. Deriblant uttak av mineralprøver med håndholdt hammer og overflygning med fly-/helikopterbårensensoren.
- Ferdsel i forbindelse med kartlegging og tilsyn av eventuelle tidligere og Nåværende mineraluttak, jf. § 13 i mineralloven.
- Tiltak i forbindelse med sikring av eventuelle gamle gruveåpninger og Forurensing fra eventuell tidligere gruveaktivitet

Direktoratet har ellers ingen kommentarer til forslaget til vern.

Statens kartverk

Kartverket opplyser om at datasettet for naturvernområder inngår fra 1. januar 2015 i det offentlige kartgrunnlag (DOK), jf. plan- og bygningsloven § 2-2 og kart- og planforskriften kapittel 2. Dette forutsetter at vernekartet utarbeides og presenteres i samsvar med Miljødirektoratets produksspesifikasjon.

Videre må verneområdet sitt navn meldes inn til Kartverket, jf. lov om stadnamn av 18. mai 1990 nr. 11 § 12.

NVE

Norgesvassdrags – og energidirektorat (NVE) kan ikke se at det foreslåtte naturreservatet eller foreslåtte verneforskrifter er i konflikt med vassdragsinteresse eller kjente energiresurser.

NVE opplyser også om at Statnett SF er høringsinstans men at områdekonsesjonær Agder Energi Nett AS ikke er oppført som adressat i høringsbrevet. Imidlertid er Agder Energi adressat i e-posten med oversendelse av dokumentene. Agder Energi var også adressat i høringsbrevet om oppstart av vernearbeidet. Om det mot formodning kan være konflikter vedrørende overføringsnett regner vi derfor med at dette blir behandlet av sentral og/eller regional instans.

WWF – Norge

WWF uttrykker sin støtte til vern av Eikelidalen.

Aust-Agder Fylkeskommune

Plan- og naturseksjonen i Aust-Agder fylkeskommune er på et generelt grunnlag positive frivillig vern av skog i Aust-Agder. Det er svært verdifullt at viktige skogsbiotoper blir vernet mot hogst og andre typer påvirkninger.

Fylkeskommunen kommenterer videre på ordlyden i forskriften;

I verneforskriften § 3 *Vernebestemmelser* står det at bålbrekking er forbudt, mens det i § 4 *Generelle unntak* fra vernebestemmelsen, står at "Brekking av bål med tørrkvist eller ved ein ber med seg inn i reservatet, i samsvar med gjeldande lovverk.". Vi anser disse to paragrafene som litt forvirrende, og kan kanskje omskrives til at det ikke er tillatt å hugge ved til bålbrekking, dersom det er dette som er hensikten med forbudet.

Norsk organisasjon for terrengsykling (NOTS)

NOTS kommenterer at det noen ganger innføres strengere ferdselsrestriksjoner enn frilufsloven § 2 ved vern etter naturmangfoldloven. NOTS sitt utgangspunkt er at Stortinget gjennom frilufsloven § 2 har foretatt en interesseavveining som bør respekteres.

Forslaget til verneforskrift er ikke til hinder for skiaktiviteter. NOTS registrerer at utstyrsutviklingen, eksempelvis "fatbike", for sykler nå gjør det stadig mer aktuelt med sykling også vinterstid. Vi foreslår at det lages en formulering som likestiller sykkelbruk vinterstid med annen ikke-motorisert ferdsel (ski, truger, hundekjøring, etc.) – altså at det kan sykles på "tilfrosset snødekt mark".

Aust-Agder Orienteringskrets (AAOK)

Norges Orienteringsforbund og Aust-Agder Orienteringskrets (AAOK) støtter på et generelt grunnlag vern av sårbare og viktige naturområder med tanke på å ivareta det økologiske mangfoldet i Norge og ser positivt på vern av Eikelidalen naturreservat.

Norges Orienteringsforbund og AAOK har imidlertid følgende kommentarer til de bestemmelsene som gjelder generelt for naturreservater. AAOK sitt hovedanliggende er at orientering tillates i verneområdet. AAOK ber derfor om at verneforskriftens bestemmelser nevner at orienteringsløp i området er tillatt, slik at det ikke hersker noen tvil om dette. Slik verneforskriften er utarbeidet er det uklart om orienteringsløp sorteres under vanlig ferdsel eller om det sorteres under idrettsarrangementer. AAOK synes termen idrettsarrangement under § 3 punkt 4 er en for generell begrensning når en tenker på ferdsel mellom kontrollpunktene (postene) i et orienteringsløp eller i forbindelse med turorientering. Samlingsplass vil uansett plasseres utenfor det vernede området eller i tilknytning til opparbeidet vei i området.

AAOK mener også muligheten for å søke dispensasjon, jf. § 7 punkt 1, er en altfor omfattende prosedyre for å få tillatelse til å plassere kontrollpunkter (poster) innenfor et naturreservat i forbindelse med et orienteringsløp eller turorientering.

Statens vegvesen, Jernbaneverket, Språkrådet, og NJFF.

Overnevnte instanser hadde ingen merknader til høringsforslaget.

Fylkesmannens kommentarer

Direktoratet for mineralforvaltning

Fylkesmannen har forståelse for at Direktoratet ønsker å ivareta potensielle muligheter for utvinning av mineralske ressurser i området. Vi er imidlertid av den oppfatning at så lenge det ikke foreligger konkrete funn som er planlagt utnyttet, eller konkrete anlegg man ønsker å ivareta eller vedlikeholde på vernetidspunktet, så gir § 8 *Generelle dispensasjonsbestemmelser* tilfredsstillende mulighet for

behandling av potensielle, fremtidige saker innenfor interessefeltet, her-under behov for ferdsel. Vi tilrår derfor verneforskriften uten spesifikke tillegg eller endringer knyttet til mineralske ressurser.

Statens kartverk

Fylkesmannen tar innspillet til etterretning i verneprosessen.

NVE

Til tross for noe rot i adresselisten har både Statnett SF og områdekonsesjonær Agder Energi Nett AS fått anledning til å komme med innspill til høringsforslaget. Det er ikke kommet høringsinnspill fra verken Statnett SF eller områdekonsesjonær Agder Energi Nett AS i høringsperioden.

WWF – Norge

Fylkesmannen tar innspillet til etterretning uten videre kommentering.

Aust-Agder fylkeskommune

Fylkesmannen har tatt innspillet til etterretning og rettet opp i Eikelidalen sin verneforskrift §§3 og 4 vedrørende bålbrenning.

Norsk organisasjon for terrengsykling (NOTS)

I verneforskriften § 5 pkt. 3 står det at bruk av sykkel utenom eksisterende veier og stier er forbudt. Til tross for dette forbudet og retningslinjen om at all ferdsel skal skje varsomt med hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner, er det altså ikke begrensninger for bruk av sykkel på eksisterende stier. Dette gjelder også vinterstid på snødekt mark.

Dette med bruk av «fatbike» også på snø reiser en ny problemstilling som Fylkesmannens miljøvernaveiding mener må løftes høyere i miljøforvaltningen og ber Miljødirektoratet om å ta et standpunkt i forhold til å likestille sykkelbruk vinterstid med annen ikke-motorisert ferdsel.

Aust-Agder Orienteringskrets (AAOK)

Det generelle forbudet mot arrangering av idrettsarrangement, jf. verneforskriften § 3-4, er en generell retningslinje som forvaltningsmyndigheten har lagt seg på for å verne om verneverdiene i alle verneområder som opprettes som naturreservatet. Som AAOK selv kommenterer er det mulighet å søke om dispensasjon til gjennomføring av idrettsarrangement, jf. verneforskriften § 7-1. Forvaltningsmyndigheten ønsker å ha kontroll på aktiviteten i verneområdet for å ivareta verneverdiene mest hensiktsmessig. Fylkesmannen kommer derfor til å tilrå vernet av Eikelidalen uten endringer i verneforskriftens § 3-4.

7. Fylkesmannens tilrådning

Fylkesmannen tilrår at området vernes som naturreservat med avgrensning som i høringsforslaget, og anser Eikelidalen som et egnet navn på reservatet.

Vedlegg 1 - Områdebeskrivelse

Lokalitet: Eikelidalen naturreservat

Kommune: Åmli

Fylke: Aust-Agder

Kartblad:

Verneverdi: ** (regional verdi)

Vegetasjonssone: Sørboreal og Mellomboreal

Areal: 1123 dekar

Under kartlegging av biologisk mangfold i Eikelidalen ble det dokumentert et antall interessante og rødlistede arter i spesielt et av kjerneområde. Artene er knyttet til død ved og gamle trær av eik, osp og gran. Området er godt arrondert og mellom kjerneområdene er det åpen furuskog uten nyere inngrep og inntakt fattig myr. Eikelidalen representerer et område med eikedominert skog.

AVGRENSNING OG ARRONDERING

Verneforslaget og kjerneområdene er godt arrondert og splittes bare opp av inntakt fattig/intermediær myr. Det er ingen ferske inngrep innenfor verneforslaget. Det foreslås en alternativ utvidet vernegrense i sør som inkluderer mer restaureringsareal. (Dette vil også kunne være praktisk for grunneier siden denne delen av eiendommen vil bli mer avskåret fra resten av eiendommen.)

SKOGSTRUKTUR/PÅVIRKNING

Bortsett fra i kjerneområdet Eikelidalen er hogstpåvirkningen generelt betydelig selv om det er lengre tid siden inngrep, mangler død ved elementer mer eller mindre over større områder. I deler av området finnes eldre bestander av furu, eik, gran og osp. Et stort antall eldre eik og godt med død ved i kjerneområde 1 Eikelidalen vektlegges tungt.

ARTSMANGFOLD

Det er dokumentert et antall interessante og rødlistede arter i kjerneområdet Eikelidalen, og potensialet for artsmangfold ventes å øke raskt de neste tiårene i kjerneområde 2 og 3. Utenfor kjerneområdene vil det ta lengre tid før potensialet blir nevneverdig for mer krevende arter. Artsmangfoldet er knyttet til død ved og gamle trær av eik, osp og gran, da det stort sett er fattige vegetasjonstyper her. Det forventes at grundigere kartlegging av insektfauna og vedlevende sopp i Eikelidalen vil avdekke flere spennende arter.

VERNEVERDIER

Kjerneområdet Eikelidalen vektlegges tungt i verdivurderingen. De to andre kjerneområdene utgjør supplementområder med godt potensial for å utvikle verdiene fra Eikelidalen utover et større areal sett i et lengre tidsperspektiv. Det er positivt at det ikke er ferske hogstinnngrep i matrix-areale mellom kjerneområdene. Eikelidalen er allerede godt dokumentert med et antall interessante arter og det forventes at et større antall spennende arter vil bli funnet ved videre undersøkelser av spesielt insektfaunaen knyttet til eik og osp. Verdier knyttet til rik bakke er marginale til helt fraværende. Området har variasjon i skogtyper og topografi som øker områdets totale potensial for artsmangfold. Denne variasjonen vil ha større betydning etterhvert som mer av området restaureres. Hadde kjerneområdet Eikelidalen vært større ville det blitt vurdert å gi tre stjerner samlet. Totalområdet inkludert kjerneområdene scorer to stjerner på de fleste parametere og samlet verdi settes til to stjerner.

LITTERATUR

Blindheim, T., Thingstad, PG: & Gaarder, G (red.) 201. Naturfaglig evaluering av norske verneområder. Dekning av naturtyper og arter – NINA Rapport 539. 340 s.

Framstad, E., Blindheim, T., Erikstad, L., Thingstad, P.G. og Storeid, S-E. 2010. Naturfaglig evaluering av norske verneområder. NINA rapport 535. 177 s. + vedlegg.

Vedlegg 2 – Verneforskrift

FORSLAG TIL VERNEFORSKRIFT FOR EIKELIDALEN NATURRESERVAT I ÅMLI KOMMUNE I AUST-AGDER FYLKE

Fastsatt ved kongelig resolusjon .....med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 34 jf. § 37 og § 62. Fremmet av Klima- og miljødepartementet.

§ 1 Formål

Formålet med naturreservatet er å bevare en sjeldent velutformet konsentrasjon av gammel fattig eikeskog med kjerneverdier knyttet til hule trær, død ved og godt med grove læger. Området har som et regionalt kjerneområde særskilt betydning for sjeldne og trua arter knyttet til skogtypen.

§ 2 Geografisk avgrensing

Naturreservatet berører følgende gnr/bnr: 61/6 og 70/8 i Åmli kommune

Naturreservatet dekker et totalareal på ca. 1950 dekar.

Grensene for naturreservatet går fram av kart i målestokk 1:10 000 datert Klima- og miljødepartementet ..... De nøyaktige grensene for naturreservatet skal avmerkes i marka. Knekkpunktene skal koordinatfestes.

Verneforskriften med kart oppbevares i Åmli kommune, hos Fylkesmannen i Aust-Agder fylke, i Miljødirektoratet og i Klima- og miljødepartementet.

§ 3 Vernebestemmelser

I naturreservatet må ingen foreta noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet.

I naturreservatet gjelder følgende vernebestemmelser:

1. Vegetasjonen, herunder døde busker og trær, er vernet mot skade og ødeleggelse. Det er forbudt å fjerne planter og sopp (inkludert lav) eller deler av disse fra naturreservatet. Planting eller såing av trær og annen vegetasjon er forbudt.
2. Dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder, er vernet mot skade, ødeleggelse og unødige forstyrrelse. Utsetting av dyr er forbudt.
3. Området er vernet mot ethvert tiltak som kan endre naturmiljøet, som f.eks. oppføring av bygninger, anlegg, gjerder, andre varige eller midlertidige innretninger, parkering av campingvogner, brakker e.l., framføring av luftledninger, jordkabler, kloakkledninger, bygging av veier, drenering eller annen form for tørrlegging, uttak, oppfylling og lagring av masse, utføring av kloakk eller andre konsentrerte forurensningstilførsler, henleggelse av avfall, gjødsling, kalking eller bruk av kjemiske bekjempingsmidler. Forsøpling er forbudt. Opplistingen av tiltak er ikke uttømmende.
4. Bruk av naturreservatet til telteirer, idrettsarrangementer eller andre større arrangementer er forbudt.

§ 4 Generelle unntak fra vernebestemmelsene

Vernebestemmelsene i § 3 annet ledd er ikke til hinder for:

1. Sanking av bær og matsopp.
2. Jakt, fangst og fiske i samsvar med gjeldende lovverk.
3. Skadefelling av store rovdyr i samsvar med gjeldende lovverk.
4. Beiting.
5. Utsetting av saltstein

6. Brenning av bål med tørrkvist eller ved man bærer med seg inn i reservatet, i samsvar med gjeldende lovverk.

§ 5 Regulering av ferdsel

All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner.

I naturreservatet gjelder følgende bestemmelser om ferdsel:

1. Motorisert ferdsel til lands og til vanns er forbudt, herunder start og landing med luftfartøy.
2. Utenom eksisterende veier og stier er bruk av sykkel, hest og kjerre samt ridning forbudt.

§ 6 Generelle unntak fra ferdselsbestemmelsene

Ferdselsbestemmelsene i § 5 er ikke til hinder for:

1. Gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i forbindelse med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsvirksomhet, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver som er bestemt av forvaltningsmyndigheten. Unntaket gjelder ikke øvingskjøring.
2. Nødvendig motorferdsel i forbindelse med uttransport av syke og skadde bufe. Kjøretøy som benyttes skal være skånsomt mot markoverflaten. Det skal gis melding til ansvarlig oppsyn for verneområdet i forkant av kjøring.
3. Nødvendig uttransport av felt elg og hjort med lett beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget.
4. Nødvendig motorferdsel i forbindelse med oppsetting og vedlikehold av gjerder knyttet opp mot utmarksbeite.

§ 7 Spesifiserte dispensasjonsbestemmelser

Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi dispensasjon til:

1. Avgrenset bruk av naturreservatet for aktiviteter nevnt i § 3 nr. 4.
2. Tiltak i forbindelse med forvaltning av vilt og fisk.
3. Oppsetting av gjerder i forbindelse med beiting.

§ 8 Generelle dispensasjonsbestemmelser

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. naturmangfoldloven § 48.

§ 9 Skjøtsel

Forvaltningsmyndigheten, eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer, kan iverksette tiltak for å opprettholde eller oppnå den natur- eller kulturtilstand som er formålet med vernet i henhold til naturmangfoldloven § 47.

§ 10 Forvaltningsplan

Det kan utarbeides forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning av naturreservatet. Forvaltningsplanen kan inneholde nærmere retningslinjer for gjennomføring av skjøtsel.

§ 11 Forvaltningsmyndighet

Miljødirektoratet fastsetter hvem som skal ha forvaltningsmyndighet etter denne forskriften.

§ 12 Ikraftttredelse

Denne forskriften trer i kraft straks.